

חיי דעת

לימודי דעת
LIMUDEI DAAT
ללמוד • לדעת • להתקדם

ההלכה השבועית מבית לימודי דעת | מרכז ללימודי הלכה

עלון מס'
9

בגליון השבוע

מענייני שבת

אין ללמוד הלכה למעשה מתוך גליון זה. בכל שאלה יש להוועץ במורה הוראה.

מדיני הקידוש

האם מותר לשהות ולהמתין בין קידוש לסעודה?

פסק השו"ע (סימן רע"ג סעיף א') שאין קידוש אלא במקום סעודה (סעודה צריכה להיות מלחם או מעונה וכדו' וכפי שיתבאר בהמשך). ולכך אם עשה קידוש ולא אכל סעודה באותו מקום לא יצא ידי חובת קידוש. (סימן רע"ג סעיף ג')

והוסיף הרמ"א (שם) שאכילה זאת צריכה להיות מיד (ועד כמה זמן הוא בגדר מיד, עיין שמירת שבת כהלכתה פנ"ד הערה מ"ו, וערוך השלחן סימן רע"ג סעיף ד'). לאחר הקידוש. וכתב המשנ"ב (סימן רע"ג ס"ק י"ב) שלא יפסיק אפילו לזמן קצר. אמנם אם ההפסק מחמת דברים שהם צורך הסעודה כגון להביא את האוכל לשולחן וכדומה (וכן מותר לצאת לשירותים לעשות צרכיו בין קידוש לנט"י. (משנ"ב סימן רע"ג ס"ק י"ב, שמירת שבת כהלכתה ח"ב פרק נ"ד סעיף י"ט). לא נחשב הפסק. (משנ"ב סימן רע"ג ס"ק י"ד).

ומכל מקום מן הראוי לסדר ולהכין כל מה שצריך לסעודה קודם הקידוש כדי שאחר הקידוש יוכלו מיד ליטול ידים.

מתי מותר לאכול את הסעודה שלא במקום הקידוש?

כיון שאין קידוש אלא במקום סעודה לכן אסור אחר הקידוש ללכת ולאכול את הסעודה במקום אחר וכן טוב שלא ללכת לאכול אף בפינה אחרת של החדר. (משנ"ב סימן רע"ג ס"ק ג').

אמנם ישנם מקרים שבהם מותר לקדש במקום אחד ולאכול במקום אחר. בחלק מהמקרים מותר לנהוג כן לכתחילה דהיינו שכן מותר לנהוג מעיקר הדין. וחי' לקם בדיעבד והיינו שאין ראוי לנהוג ולעשות כך ומ"מ אם עשה כן אי"צ לקדש

פעם שניה אלא יצא בקידוש שעשה.

ראשית נביא את המקרים שבהם מותר לכתחילה לאכול סעודתו במקום אחר.

אם בזמן הקידוש היה בדעתו לאכול את הסעודה במקום אחר וכגון בפינה אחרת של החדר שבו עשו את הקידוש, מותר לאכול בפינה אחרת. ולדוגמא, המתארח באולם ושומע קידוש בפינה אחת של האולם, יכול להתכוון בזמן הקידוש לאי כול בפינה אחרת של האולם, אף שאינה סמוכה למקום הקידוש. (סימן רע"ג סעיף א'; ומשנ"ב ס"ק ג').

כמו"כ, אם כיון בזמן הקידוש לאכול בחדר אחר תחת אותו גג (סימן רע"ג סעיף א'; ומשנ"ב ס"ק ח'). שרואה ממנו את מקום הקידוש יכול לאכול אף בחדר אחר. (ביאור הלכה סימן רע"ג סעיף א' ד"ה וכן עיקר).

לדוגמא, אם עושים קידוש בבית הכנסת והכיבוד נמצא בחדר סמוך שניתן לראות ממנו את ביהכנ"ס, אפשר לשמוע קידוש בביהכנ"ס ולאכול עוגה וכדו' בחדר הסמוך.

כמו"כ, אפשר לעשות קידוש בסלון על מנת לאכול במרפסת הסמוכה שניתן לראות ממנה את הסלון.

המקרים שבהם מותר בדיעבד לאכול שלא במקום סעודה.

אם בשעת הקידוש לא היה בדעתו לאכול במקום אחר, ולאחר הקידוש רוצה לאי כול בפינה אחרת של החדר, וכגון במקום אחר באולם אין צריך לקדש פעם נוספת על מנת לאכול בפינה אחרת. ומ"מ לכתחילה אין ראוי לעשות כן, (משנ"ב סימן רע"ג ס"ק ג'). אלא יאכל שיעור כזית (סימן רע"ג סעיף ה'). במקום שבו שמע קידוש, ואז יעבור

לפינה אחרת להמשך סעודתו.

כמו"כ, אם התכוון בשעת הקידוש לאכול את הסעודה בחדר אחר שא"א לראות ממנו את מקום הקידוש, אין ראוי ללכת לאכול במקום זה כיון שא"א לראות ממנו את מקום הקידוש, ומ"מ אם עשה כן קיים מצות קידוש וא"צ לקדש שנית. וכתב המשנ"ב שלא ינהג כן לכתחילה אלא במקום הדחק.

ולכך במקומות שבהם עושים את הקידוש בבית הכנסת והכיבוד מוגש בחדר אחר שא"א לראות ממנו את ביהכנ"ס דהיינו מקום הקידוש, אין נכון לנהוג כן, אלא צריך לעשות את הקידוש בחדר שבו מוגש הכיבוד.

כיצד עושים קידוש בבית חולים?

הנהוג בבתי חולים שעושים קידוש מרכזי בכל קומה לכל החולים, ולכן חולים המ' תאספים על יד המקדש יביאו איתם כזית לאכול במקום שבו שומעים הקידוש. ואם אין באפשרותם לאכול שם עדיף שבזמן הקידוש ישארו בחדר, וישמעו משם את הקידוש ויאכלו בחדר. ודבר זה עדיף מללכת לשמוע את הקידוש בפרוזדור וכיו"ב ולחזור לאכול בחדרם, שאז אין אוכלים במקום שבו שמעו את הקידוש. (שמירת שבת כהלכתה ח"ב פרק נ"ד סעיף י"ב).

האם מותר לצאת החוצה בין קידוש לסעודה?

יציאה החוצה בין קידוש לסעודה קודם שאכל כזית נחשבת הפסק, ולכן לכתחילה יש להיזהר שלא לצאת בין קידוש לסעודה. אמנם בדיעבד אם יצא וחזר אין צריך לחזור ולקדש פעם שנייה, אלא יוצא

הלכות שבת - המשך

יד"ח במה שקידוש קודם. (משנ"ב סי' רע"ג ס"ק י"ב בשם שיירי כנה"ג.)

האם מותר לשמוע קידוש בביהכ"ס בלא אכילה מיד אח"כ?

כיון שצריך לאכול הסעודה במקום הקידוש, בודאי שא"א לצאת בקידוש ששמע בבית הכנסת בלא שאכל שם, וללכת לאי-כול את הסעודה בביתו. (שמירת שבת כהלכתה פרק נ"ד, יא.)

האם אפשר לצאת באכילת מיני מזון נות לאחר הקידוש?

רבים אוכלים לאחר הקידוש ביום מיני מזונות כגון עוגות קוגל וכדו', ומקיימים בכך סעודה במקום קידוש. (משנ"ב סי' רע"ג, כ"ה-כ"ו)

בשעת הצורך אפשר גם אחרי הקידוש בלילה לאכול מיני מזונות כדי לקיים סעודה במקום קידוש. (שמירת שבת כהלכתה פרק נ"ד, הערה עב. וראה מש"כ שם שביום ראוי להח"מיר לחזור ולקדש, דהיינו לברך בפה"ג פעם נוספת לפני סעודת הפת.

האם אכילת פירות נקראת סעודה לענין קידוש?

אכילת פירות אינה נחשבת סעודה לע-

ב) לדעה נוספת, יכול לקיים סעודה שלישית גם בדברים שמלפתים בהם את הפת כגון בשר ודגים.

ג) לדעה נוספת יוצאים אף באכילת פירות.

אין להסתמך על הדעות המקילות לצאת יד"ח סעודה שלישית שלא בפת, רק אם הוא שבע מאד, אבל מן הראוי שגם סעודה שלישית יקיים באכילת פת ולחם משנה. (סימן רצ"א סעיף ה', ומשנ"ב ס"ק כ"ד.)

כיצד מקיימים סעודה שלישית בערב פסח שחל בשבת?

כאשר ערב פסח יוצא בשבת ואי אפשר לאכול סעודה שלישית לאחר מנחה בפת חמץ, שהרי איסור חמץ חל כבר לפני כן, (ואכילת מצה ג"כ אסורה בערב פסח), ניתן לסמוך על הדעות המקילות הסובות שפותרות לקיים סעודה שלישית באכילת בשר ודגים או פירות. (שמירת שבת כהלכתה ח"ב פרק נ"ו סעיף י"ב.)

הרוצה לקיים סעודה שלישית בערב פסח ע"י אכילת מצה עשירה (היינו מצה שני לוושה במי פירות) או ע"י אכילת קניידלך (כופתאות) יעשה שאלת חכם. ■

נין קידוש, ולכן אחר הקידוש יש לאכול דווקא מיני מזונות או פת ולא פירות. (סימן רע"ג ה, א) אמנם בקידוש היום מי שלבו חלש קצת ואין לו פת או מיני מזונות לא-כול אחר הקידוש, יכול לצאת ידי סעודה במקום הקידוש אף באכילת פירות (עדיף מבושלים). (שמירת שבת כהלכתה פרק נד, הערה פו) ודווקא בסעודת היום אבל בסעודת הלילה לא. (משנ"ב רע"ג, כו. ושמירת שבת כהלכתה פרק נד, כד.)

עיקר סעודת ליל שבת והבוקר א"א לעשותם בלא אכילת פת. (סימן רע"ד סעיף ד.)

אף סעודה שלישית צריך לעשותה באכילת פת וכן צריך לבצוע על לחם משנה. (סימן רצ"א סעיף ה', ומשנ"ב ס"ק כ"ג.) ואם אין לו לחם משנה יקפיד שלא לפחות מכיכר אחד שלם. (סימן רצ"א סעיף ד.)

מכיוון שאחרי שאכל כבר שתי סעודות אין דרך לאכול סעודה שלישית בתאבון, לכן מי שקשה לו לאכול פת בסעודה שלישית ישנם דעות שיכול להקל ולאכול דברים אחרים.

א) לדעה אחת יאכל מיני מזונות, דהיינו מאכלים העשויים מאחד מחמשת מיני דגן שמברכים עליהם בורא מיני מזונות.

לומדים הלכה למעשה בשיטה ייחודית בקצרה, בעיון או לסמיכה ברבנות

איך לומדים:

ליזוי ותמיכת רב

מענה רב לשאלות במייל ובטלפון, הכנה וסיוע לבחינות הרבנות

מבחנים

תקבל כלים ועזרים ללימוד, לזיכרון ולהעמקה המביאים לשיטה בחומר לאורך זמן

שיעורים

כל 3 ימים תקבל למייל שיעור הכתוב בשיטה בהירה וממוקדת

הירשם עוד היום לאחד ממסלולי הלימוד שלנו והצטרף לאלפי לומדים בארץ ובעולם המגיעים לרמה גבוהה בידיעת ההלכה

לקבלת העלון ישירות למייל שלך: daat@limd.co.il

03-616-63-40
www.limd.co.il | daat@limd.co.il

חיג ותתחיל ללמוד: